

een sake niet verdragelijk noch passeerlijk. Ingevolg is het onverdragelijk dat die van Holland en Zeeland pretenderen en willen hebben voiz in 't Capittel, op 't debat van dit feit, om also te confunderen onse partie. De welke ter contrarie gedenkende van den groten swaren last, die wy hun van den hals afgenomen en de weldaet die sy van ons ontfangen hebben door de Pacificatie, tot onser achterdeel, gelijk een ygelijk wel fiet, behoorden hun hier af wel te deporteren. En om niet genoteert te worden van grote ondankbaerheid, te meer om te voldoen hunnen eed, behoorden wel te presenteren en te geven alle hulpe en bystand om te bedwingen, reprimeren en te castyen alle sodanige eygenwillige en beroerders vande gemeine ruste, ist dat sy willen, so het geseyd is, hun quijten en niet schijnen te sijn van de selve factie. Waer op dat sy behoren wel te letten en grotelijx te considereren.

(Fol. 56.)

En 't swaerste boven al, ist dat indien sy en wy concenteren en toelaten een sake so onredelijk quaed en ongoddelijk, so sullen wy met geen beter middel of sake des werelchs approberen, waer maken, en metter daet volbrengen, de Prophetie die so langen tijd te voren is gepropheert en uitgesproken door de Secretaris Escovedo en also plaetse geven het vals rapport van onsen gemeinen vyand, en sijn saken goed en waerachtig maken. De welke onder 't selve pretext en dexel van de nieuwe Religie, heeft gediffameert en geblameert over al de wereld ons Nederland als al te famen ketters, verraders en rebellen tegen God en onsen Prince en Heere.

En also condemnieren en quaed maken onse goede cause en de beschermenisse, en die beroven en ontnemen haer gerechtigheid, het welke ons soude behoren met alle rechte, ons herte te doorsnijden en ons te doen bersten van quaedheid.

Al 't welke door officie van goede liefhebbers der glorie en eere Gods, en ter beschermenisse van ons voorz heilig Gelove en Religie, wy u lieden hebben wel willen communiceren en presenteren, hebbende grote hope, dat gy lieden altesamen meer aendachtelijk sult considereren, hoe grotelijc dat wy hier in verbonden sijn, dan dat gy sult letten op hun voorstellen, dreigementen en aenslagen ter contrarien het welke wy hertelijk van u lieden begeren, biddende hier mede den Heere God onsen Schepper u lieden te geven.

Mijn Heeren, het geheel volbrengen van u lieden Godvruchtige begeerten. Ons hier mede aen u lieder goede gratie hertelijk recommanderende. Uit Bergen Henegouden 18 July 1578. So onderschreven. De al uwen goedwillige vrienden tot uwer dienst bereet, de Hoofden en Gedeputeerde van de Staten van Henegou. En onder. Ter ordonnantie van de voorseide Heeren, ondertekent

CARLIER.

Ontrent desen tijd / isser questie geballen binnen de stede van Middelburg in Zeeland / spruitende uit sake van eenige Doopsgesinde / de welke den bozger eed niet en begeerden te doen / noch ook te waaken met wapenen / waer dooz men hen verbood eenige burger neringe te doen / en hare winkelen gesloten te houden. Sy hebben hen aen de Magistraet geaddresseert / verzoekende te mogen hare conscientien byz beleven / en ontslagen te wesen van de boozs eed / en ook mede van de waachten / presenterende alle schattingen te betalen : ook datse een waaker in de plaetse souden mogen stellen / alst hen lieden beurtte van waaken soude wesen / dan en hebben geen gehooz gekregen : waerom sy tot Antwerpen aen den Prince van Orangien gezogen sijn / en aen den selven verocht brieven van savenur en recommandatie aen den boozs Magistraet / ten einde om bypetijk en sonder bedwank haer Religie te mogen oeffenen / in boogen sy altijds gedaen hadden / presenterende als bozen. De Prince van Orangien heeft den 28sten July 1578. aen de Magistraet van Middelburg geschreven in effecte dit nabolgende : dat se here huissuiden wesen (sonnen seid) Doopsgesinde / hem kilaeglijk tot daberse reisen te kennen hadden ge-

geben / hoe dat spluiden hen dagelijcs waren moestrende en de middelen beuemende / van in rust en stilheid de kost vooz hun en hunne familie te winnen / doende den selben interdectie van hare winkelen te openen / onder pretext dat spluiden souden welgeren den eed te doen in sulker forme als andere burgers : waer op sy rijpelijk gelet hebbende / en aengesien de selve lieden presenteren alle lasten in de redelijchheid te dzagen neffens andere bozgeren / ook in 't feit van wapenen / dat hen meest moeert te doen / doet sulken debair 't haeren kosten / als gelieden of den genen die des last sullen mogen hebben in alderredelijchheid en billijchheid bebinden te behozen : so docht hem dat spluiden seer groot ongelijk hadden / de selve niet te laten in vreden en stilheid leben / na 't gemoet haerder conscientien / volgende d'acte die by hen liiden / met advijs van den Gouverneur en Raden / eertijds verleent hadde / waer of se seiden hen liiden betoninge gedaen te hebben. En bentwel de wijle sy hernam / dat spluiden tot die tijd toe daer op niet en hadden willen letten / mochtte ook op sijne boozgaende brieven / so was sy benodigt / dese booz d'lesten te schrijben / by de welke sy openlijc verklaerde. Dat het hen liiden niet toe en stond / in 't particulier hen te bekommeren met primands conscientie / eben verre datter niet gehandelt noch gedaen en werde / dat so primands schandale soude mogen gereiken / in welken geballe sy niemand en begeerde aen te siet of te lijden / en derhalven so beval en ordonneerde sy hen liiden / wel erpesselijc te desisteren boozders den boozs liiden / Doopsgesinde wesen / te moesteren / of beletten haren koophandel en handwerk te doen / om booz wijf en hinderen den kost te winnen / latende de selve hare winkelen openen en werken / als sy booztijds gedaen hebben / ten minsten totter tijd toe / dat by de generaliteit / (dien 't selve staet te doen) anders sijn geordonneert soude werden / en daerom (seid sy) waecht u liiden van hier tegens / en d'acte hen liiden verleent set te attenteren / of enige boeren ter cause als boben / of te nemen / mits dat by hen liiden niet geattenteert en sy / 't gant tot schandael van primands soude mogen tenderen / en dat sy alle behoorzijke lasten neffens andere sullen dzagen / &c.

In desen tijd kregen de Staten groot volk by den anderen / sy hadden nu ook gecontraheert metten Hertog van Alencon / die sijn volk vast mede op de Frontieren dzacht / so dat het sich liet aensien / datse Don Jan haest met alle sijne Spanjaerden souden ten lande uit slaen / en Don Jan scheen selfs half mistroekig te wesen / en hadde geen hope iet booznemelijc meer uit te richten / somen uit eenige geintercipieerde brieven konde merken / hadde hem ook begeben met sijn volk omtrent een mijle van Namur / alwaer sy hert beschaft hadde met sijn leger / en boozwaer de saken schenen geheel booz de wind mette Staten te lopen / want behalven dat het hem liet aensien dat men hier te Landen haest meester soude worden / so begonnen ook te denken om den Conink van Spangien selfs op sijne kusten de oozloge te water aen te doen / en bysonder om tegens te gaen de blote van Judien. Dit werde seer gedreven by Jonckheer Willem van Bois geseyd Creslong / Luitenant Admirael van den Prince van Orangien over Zeeland. Dese hadde den Prince van Orangien aengedient / dat by aldien men hem commissie wilde geben / by huiten der Staten kosten hoopten te wage te brengen een vloot van 28 schepen / elk groot van 80 lasten en niet minder / en op elk schip niet min als 80 goede booz-gesellen of scherps personen of eeters / en die van als boozsien van geschut / ardentie / prohiband en alle sijnen toebehozen booz ses maanden / mits dat de Staten daer by bozen souden ses jachten / toegerust en geprobideert als na behozen en eisch van de selve jachten / en dat boben dien tot koste van de Staten en van de Landen / op te selve schepen souden gelet werden 1500 goede Nederlandse soldaten / ander 't bevel van een booz van qualiteit en aensien / het waer de welgebozene Graue van Hohenlo,

Achtz den van den Prince van Orangien aen de Magistraet van Middelburg bevoeren de de Doopsgesinde.

Boozs slag om den Conink van Spangien d'oozlog op te herten van Spangien aen te doen.